

Tadej Pogačar: *Petnajst do dveh*

13. 4.–6. 5. 2011

Galerija Alkatraz, Metelkova mesto, Ljubljana

Leta 1994 je Moderna galerija povabila Tadeja Pogačarja in njegovo institucijo P.A.R.A.S.I.T.E. muzej, k interveniranju na razstavi del, ki so bila nedavno vključena v galerijsko zbirko. S svojim delom, naslovljenim *Petnajst do dveh*, je Pogačar posegel v razstavo tako, da je galerijski prostor spremenil v čakalnico. Nad osrednjim vhodom v sobo je obesil nedelujočo uro, nastavljeno na petnajst minut do dveh, čas, ko so se zaposleni že pripravljali na odhod iz službe. Izhodi v druge razstavne prostore so bili označeni z napisi smeri neba, vendar ne v pravilnem vrstnem redu, na sredino pa so bili v dveh vrstah postavljeni stoli.

Umetniška intervencija je z minimalnimi sredstvi in s formalnim razkorakom med tem delom, ki ni nikoli našlo poti v zbirko Moderne galerije, in razstavljenimi, ki so postala del te kolekcije, apelirala na idejo čakanja umetnika in umetniških del na pristojne institucije, ki imajo moč umetniška dela potrditi, zgodoviniti, privzdigniti ali zavreči.

Reformulacija dela *Petnajst do dveh* v letu 2011 ne pomeni trendovskega *re-enactmenta*, temveč ogoljevanje, radikaliziranje pozicije produkcije vednosti. V institucijo Pogačar vstopa kot v kraj prikazovanja, v prostor, kjer se vršita klasifikacija in uvrščanje, kjer delujejo mehanizmi institucije, njen red, njena cedila, kode in zbirke, ki omogočajo konstrukcijo zgodovine. Pogačarjev namen zato ni rušenje institucije, ampak s prikazovanjem mesta, ki določa načine in logiko izbiranja, hkrati pokazati tudi svojo pozicijo vstopa in prikazovanja. Pri tem gre vendarle za samoproizvajajoč se diskurz, saj institucija ni tista, ki proizvaja pravila, temveč pravila sama ustanovijo določen fenomen kot institucijo. Z drugimi besedami – gre za postavljanje neke strukturne točke pod drobnogled. Če je pri prvotnem delu Pogačar v okviru psevdoinstitucije P.A.R.A.S.I.T.E. vstopil v specifičen, z vsebino napolnjen prostor, katerega smoter je privabljanje iz nevidnosti v vidnost, iz nevednosti v sistem vednosti (umetnostni sistem), je danes sam poseg vse, kar je ostalo. Ni več pozitivne vsebine, ki bi jo bilo potrebno skozi mehanizme institucije zgodoviniti, ji dodeliti status. Vendar pa to ne vpliva na mehanizme delovanja nekega prostora, ki ga prežemajo institucionalne kode. Sla institucionalnega aparata po produkciji vednosti je odporna na vsak manko, kajti mehanizem deluje univerzalno, ne oziraje se na spreminjajoče parametre. Ura je petnajst do dveh, delovni čas se počasi izteka, uslužbenci bodo kmalu odšli domov, a koleški mehanizma se nemoteno gibljejo naprej ...

Pogačarjev jezik se infiltrira v jezik muzeja. S tem muzej prisili, da množi in reprezentira s svojim že zasnovanim jezikom hkrati tudi del jezikovnega in vizualnega koda umetnika. Torej, kljub temu da bo tudi ta intervencija prešla skozi enake mehanizme, ki jih je problematizirala, in tako vstopila v Vednost, bo hkrati z vsako svojo reprodukcijo znotraj tega sistema ponovila svojo osnovno kritično gesto.

Ana Grobler, Iva Kovač, Yasmín Martín Vodopivec, Špela Pavli, Lara Plavčak, Vladimir Vidmar, Asta Vrečko, Mojca Založnik

Tadej Pogačar (r. 1960) je umetnik in umetniški direktor Centra in Galerije P74 v Ljubljani. Po študiju etnologije in umetnostne zgodovine na Filozofski fakulteti v Ljubljani je diplomiral na Oddelku za slikarstvo na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je zaključil tudi podiplomski študij. V obdobju 1994–1999 je bil glavni urednik revije MARS, osrednje revije za sodobno umetnost. Je ustanovitelj in direktor P.A.R.A.S.I.T.E. Muzeja sodobne umetnosti. Sodeloval je na številnih mednarodnih razstavah sodobne umetnosti: na 10. Istanbulskem bienalu, San Francisco Art Institute, 49. bienalu Sao Paulo, 3. Tirana bienalu, ZKM Karlsruhe, 49. beneškem bienalu, v Stedelijk muzeju, muzeju Arte Carillo Gil v Mexico Cityju, Muzeju moderne umetnosti na Dunaju, muzeju Moderna museet v Stockholmu in drugih. Za svoje delo je prejel več nagrad, med drugim nagrado Franklin Furnace v New Yorku (2001), nagrado trend za izjemne dosežke na področju vizualne umetnosti (2008) in Jakopičevo nagrado, osrednjo nacionalno nagrado za likovno umetnost (2009).

Svet umetnosti, šola za kustose in kritike sodobne umetnosti je program Zavoda SCCA-Ljubljana, ki je že trinajstič povezal skupino mladih kuratorjev z namenom delovanja na področju sodobne umetnosti. Končno dejanje enoletnega izobraževanja je pričujoča razstava Tadeja Pogačarja, sodelovanje pa se bo tokrat nadaljevalo tudi junija na umetnikovi pregledni razstavi v Novem Sadu.